

PK-Suhdannebarometri

Toukokuu 2010

Elinkeinoelämän keskusliitto

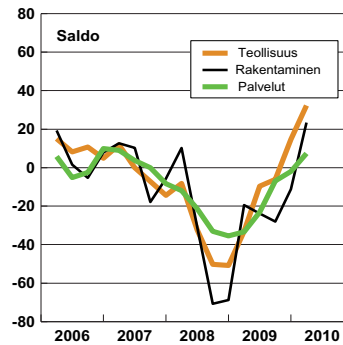

PK-Suhdannebarometri

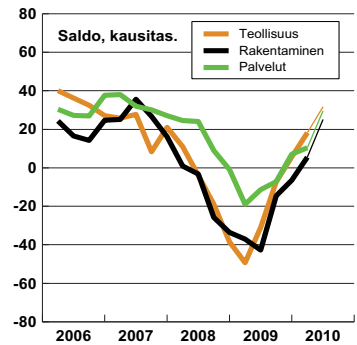
Toukokuu 2010

PK-yritysten suhdanteet

Suhdannenäkymät

Tuotanto ja tuotanto-odotus

- Tämänhetkinen suhdante-tilanne on normaalia heikompi, vaikka alkuvuonna on nähty pientä parannusta
- Tuotanto on kääntynyt loivaan kasvuun ja henkilöstön nopea supistuminen jäi taakse
- Kannattavuuskehitys ollut yhä heikkoa
- Odotukset lähikuukausille vahvistuneet: tuotannon kasvu nopeutuu jonkin verran

Pienten ja keskisuurten yritysten suhdante-tilanne on vielä melko heikko, vaikkakin vuodenvaihteen jälkeen on tapahtunut pientä parannusta.

EK:n huhtikuussa 2010 tekemän tiedustelun mukaan tuotannon ja myös henkilöstön lasku on päättynyt, mutta kannattavuuskehitys on ollut heikkoa. Odotukset lähikuukausille ovat puolestaan melko myönteiset.

Suhdanneodotukset vahvistuneet

Pienten ja keskisuurten yritysten suhdanneodotukset ovat vahvistuneet kevään aikana. Lähikuukausien aikana suhdanteiden ennustetaan paranevan erityisesti teollisuudessa ja rakentamisessa. Myös palveluissa suhdanteet olisivat hiljalleen kohenemassa.

Suhdannenäkymien saldoluku oli teollisuudessa huhtikuussa +32. Saldoluku lasketaan vähentämällä parane-

mista odottavien vastaajien prosentiosuudesta heikkenemistä ennustavien osuus.

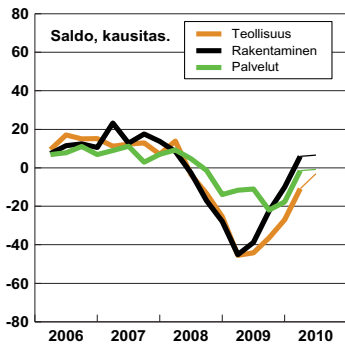
Rakentamisessa lähikuukausien suhdannenäkymät olivat tasolla +23. Pienillä ja keskisuurilla palveluyrityksillä tuoreimman tiedustelun lukema oli +7.

Tuotannon ja myynnin kasvu vauhdittuu

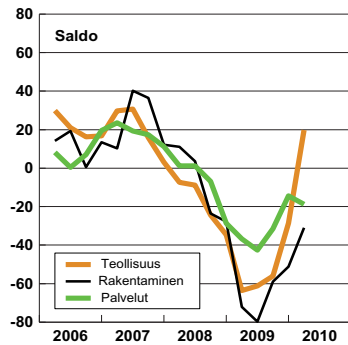
Tuotanto- ja myyntikehitys oli alkuvuonna aiempaa parempaa. Myynti kasvoi hieman kaikilla kolmella toimialalla.

Kesän aikana kasvun ennustetaan nopeutuvan jonkin verran. Erityisesti keskisuurten yritysten odotukset ovat aiempaa vahvemmat.

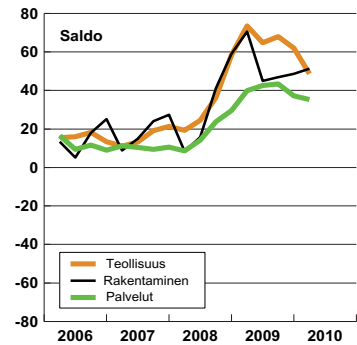
Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Kannattavuus

Riittämätön kysyntä

Henkilöstö vähenee yhä

Henkilöstön supistuminen päättyi alkuvuonna rakennus- ja palveluyrityksissä. Teollisuudessa henkilöstö väheni vielä hieman, mutta lasku jäi selvästi loivemmaksi kuin viime vuonna.

Lähikuukausien aikana rakennusyritykset suunnittelevat kasvattavansa hieman työvoimaansa. Palvelualoilla henkilöstöön ei ennusteta muutoksia. Myös teollisuudessa työvoiman laskun odotetaan olevan päätymässä.

Hintaodotukset vielä heikkoja

Kannattavuus heikkeni yhä jonkin verran rakentamisessa ja palveluissa. Teollisuudessa kannattavuus kääntyi alkuvuonna hieman parempaan.

Kustannusten nousu vaivaa pk-yrityksiä jonkin verran enemmän kuin suuria yrityksiä. Myyntihintojen kehityksen odotetaan yhä olevan melko heikkoa – ainoastaan teollisuudessa hintojen arvioidaan hieman vahvistuvan.

Kapasiteettia edelleen vapaana

Teollisuuden ja rakentamisen tilauskanta on kääntynyt parempaan, mutta tilauksia on tällä hetkellä yhä normaalia vähemmän.

Tuotantokapasiteettia on vajaakäytössä teollisuudessa ja rakentamisessa. Huhtikuussa ylimääräistä kapasiteettia oli 49 prosentilla teollisuusyrityksistä ja 37 prosentilla rakentajista.

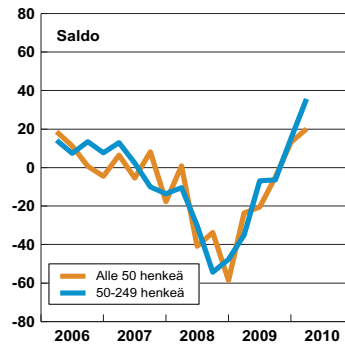
Heikko kysyntä on yleisin toiminnan este kaikilla toimialoilla. Ammatityövoimasta on tällä hetkellä vain melko vähäistä puutetta palveluyrityksissä ja rakennusalalla.

PK-Suhdannebarometrin vastaajat ja henkilökuntaluokka

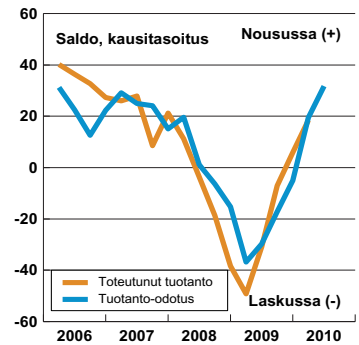
	Yhteensä	Alle 50	50-249
Teollisuus			
Vastaajia	308	90	218
Liikevaihto yhteensä, Milj EUR	7 158	451	6 707
Henkilöstö yhteensä	28 328	2 557	25 771
Rakentaminen			
Vastaajia	68	41	27
Liikevaihto yhteensä, Milj EUR	838	188	650
Henkilöstö yhteensä	3 843	1 024	2 819
Palvelut			
Vastaajia	476	314	162
Henkilöstö yhteensä	25 161	6 966	18 195

Teollisuus

Suhdannenäkymät

Tuotanto ja tuotanto-odotus

- Suhdanteet kääntyneet parempaan – tämänhetkinen tilanne vielä heikko
- Suhdannenäkymät selvästi aiempaa kirkkaammat
- Tilauskanta on hiukan kohenunut mutta vielä niukka
- Tuotannon odotetaan kuitenkin kasvavan ja henkilöstön lasku on lähes päättyvässä

Pienten ja keski suurten teollisuusyritysten suhdannetilanne alkoi hiljalleen kohentua viime vuoden lopulla ja vuodenvaihteessa. Vaikka suunta on alkuvuonna ollut parempaan, tämänhetkistä tilannetta kuvataan vielä selvästikin tavanomaista heikommaksi.

Tilaustilanne on kohenemisestaan huolimatta niukka ja kapasiteettia on paljon vapaana. Tuotannon kasvu on kuitenkin vauhdittumassa, ja lähikuukausina tuotantomäärien ennustetaan kohoavan.

Suhdanneodotukset vahvistuneet

Suhdannenäkymien saldoluku oli pk-teollisuusyrityksillä huhtikuussa +32, kun tammikuussa tehdyssä tiedustelussa saldoluku oli +15. Saldoluku lasketaan siten, että suhdanteiden paranemista odottavien yritysten prosentiosuudesta vähennetään niiden heikkenemistä odottavien osuus.

Huhtikuussa 38 % pk-teollisuusyrityksistä uskoi suhdanteiden parane-

van kesän ja alkusyksyn kuluessa. Heikkenemistä lähikuukausien aikana ennusti 6 % vastaajista, ja vakaata suhdannekehitystä odotti puolestaan 56 prosenttia.

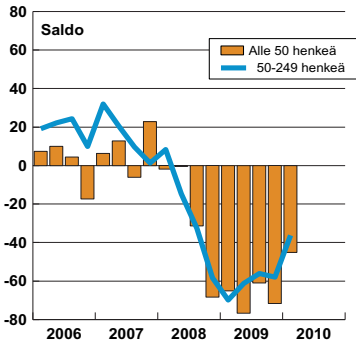
Tämänhetkinen suhdannetilanne on pk-yrityksissä suuria yrityksiä heikompi. Odotukset lähitulevaisuuteen ovat sen sijaan pk-yrityksissä hieman valoisammat kuin suurissa yrityksissä.

Pk-teollisuusyritysten tuotanto kasvoi kohtalaisesti alkuvuoden aikana. Lähikuukausien aikana kasvun ennustetaan jonkin verran nopeutuvan.

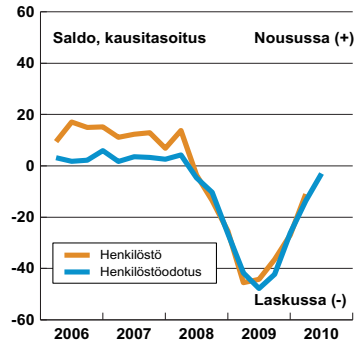
Tilauskanta niukka, mutta viime vuotta parempi

Pk-teollisuusyritykset saivat alkuvuonna enemmän tilauksia kuin viime vuoden lopulla. Tilauskanta vahvistui hieman, mutta tilauksia on yhä selvästi normaalia niukemmin. Tilauksia uskotaan saatavan lähikuukausina hieman paremmin kuin alkuvuoden aikana. Valmiiden tuotteiden varastot ovat pysyneet vähän tavanomaista pienempinä.

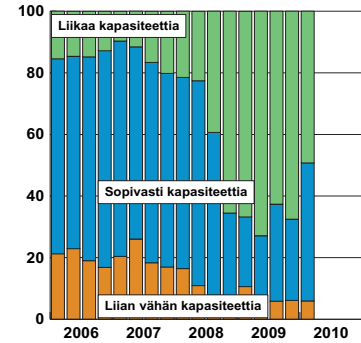
Tilaukanta

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Tuotantokapasiteetti

Myyntihintojen lasku päättyi alkuvuonna. Lähikuukausina hintojen ennustetaan hieman kohoavan. Vakaaman hintakehityksen ansiosta myös kannattavuudessa tapahtui alkuvuoden aikana käänne parempaan. Kannattavuuskehitys vaihtelee kuitenkin erittäin paljon pk-yrityskentän sisällä.

Henkilökunnan lasku lähes päättymässä

Pk-teollisuusyritysten henkilöstömäärän lasku loiveni alkuvuonna.

Lähikuukausien aikana henkilöstön supistumisen ennustetaan lähestulkoon päättyvän.

Kapasiteettia yhä paljon vajaakäytössä

Tuotantokapasiteettia on edelleen käyttämättä huomattavan paljon, vaikka käyttöaste onkin alkuvuoden aikana hiljalleen parantunut. Huhtikuussa 49 % teollisuuden pk-yrityksistä arvioi

kapasiteetin olevan vajaakäytössä. Kapasiteettia oli sopivasti 45 prosentilla ja siitä oli pulaa 6 prosentilla vastaajista.

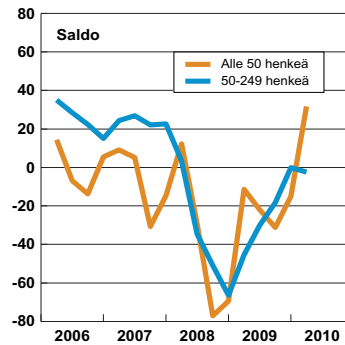
Heikko kysyntä on yleisin toiminnan kasvattamisen este. Siitä kärsi huhtikuussa 49 % yrityksistä. Kapasiteetipulaa ja ammattityövoimapulaa esiintyi vain hyvin harvoilla vastaajilla.

Suhdantetiedustelun päätuloksia, saldo

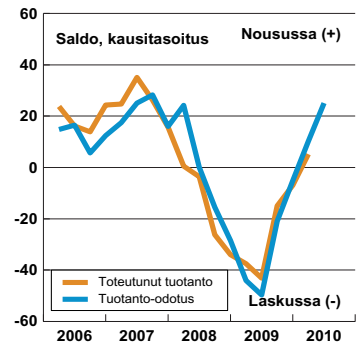
	2008				2009				2010			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	17	-1	-13	-49	-44	-28	0	-6	22			
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	8	1	-25	-48	-22	-9	-14	6	40			
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	11	3	-16	-32	-48	-40	-40	-33	-14			
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	0	-12	-28	-47	-44	-42	-27	-21	2			
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	46	47	51	62	79	66	72	64	59			
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	14	14	12	1	0	1	1	1	3			
puute kapasiteetista	12	8	4	1	1	0	2	0	4			
riittämätön kysyntä	19	25	36	58	74	65	68	62	49			
muu este	3	3	4	2	2	0	2	1	4			
Suhdantetilanne tällä hetkellä	14	-10	-27	-67	-75	-81	-75	-71	-40			
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-8	-32	-50	-50	-33	-10	-7	15	32			

Rakentaminen

Suhdannenäkymät

Tuotanto ja tuotanto-odotus

- Tuotannon ja henkilöstön lasku päättyi alkuvuonna
- Kannattavuus heikkeni kuitenkin edelleen
- Myymättömiä huoneistoja on selvästi normaalia vähemmän
- Suhdanneodotukset selvästi aiempaa paremmat: yleiskuva kirkastumassa kesän aikana

Pienten ja keskisuurten rakennusyri-tysten tuotannon ja työvoiman lasku päättyi alkuvuonna. Kannattavuus oli kuitenkin vielä heikko. Suhdanneo- dotukset lähikuukausille ovat selvästi aiempaa paremmat erityisesti pienissä yrityksissä.

Suhdanteet kääntymässä pa- rempaan

Suhdantetilanteen arvioitiin olevan huhtikuussa tehdyssä tiedustelussa edelleen hieman normaalia heikompi. Viime kuukausina suhdannekuva on kuitenkin asteittain kohentunut.

Suhdanneodotukset lähikuukau- sille ovat vahvistuneet aiemmasta erityisesti pienissä rakennusalan yrityksissä. Pienet yritykset ennustavat suhdanteidensa paranevan selvästi lähikuukausina. Keskisuuret yritykset arvioivat suhdannekuvan pysyvän lähes nykyisellään.

Suhdanneodotuksia mittaava saldo- luku oli huhtikuussa +23, kun vastaa- va lukema oli tammikuussa -12.

Huhtikuussa 33 % pk-rakennusyri- tyksistä ennusti suhdanteiden para- nevan tulevan kesän ja ensi syksyn aikana. Kymmenesosa vastaajista arvioi tilanteen olevan heikentymässä, kun taas vakaaseen kehitykseen usko- i 57 prosenttia pk-rakennusyri-tyksistä.

Tuotannon lasku päättyi alku- vuonna

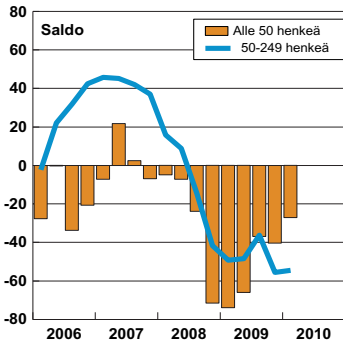
Pienten ja keskisuurten rakennus- yritysten tuotanto kääntyi loivaan kasvuun alkuvuonna.

Lähikuukausina tuotannon kasvun ennustetaan nopeutuvan kohtalaiseksi.

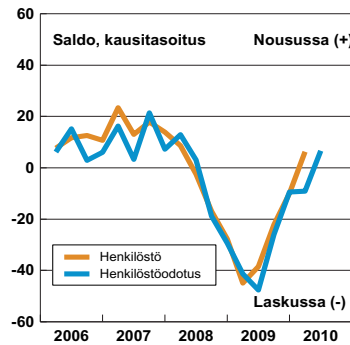
Tilauksia edelleen melko niu- kasti

Pienten ja keskisuurten rakennusyri- tysten uudet tilaukset kasvoivat hie- man aiemmasta. Tilauksenta on kui- tenkin selvästi tavanomaista niukempi erityisesti keskisuurilla yrityksillä.

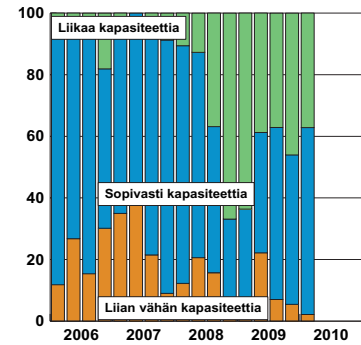
Tilaukanta

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Tuotantokapasiteetti

Myyttömiä huoneistojen määrä on pysynyt viime kuukausina ennallaan selvästi tavanomaista alhaisemalla tasolla.

Henkilöstökehitys kohenemassa

Työvoiman supistuminen päättyi alkuvuonna. Silti henkilöstön määrä oli vuodentakaista matalampi. Pk-rakennusyritysten henkilöstökehitys on kuitenkin ollut parempaa kuin suurilla yrityksillä.

Henkilökunnan määrän odotetaan kasvavan aavistuksen lähikuukausien aikana.

Kannattavuus on heikompi kuin vuosi sitten vastaavalla jaksolla. Myyntihinnat ovat laskeneet viime kuukausina, mutta kustannukset ovat nousseet loivasti. Kustannusten nousu vaivaa pk-yrityksiä hieman suuria yrityksiä enemmän. Kannattavuuden ennakoidaan pysyvän heikkona myös lähikuukaudet.

Kapasiteettia yhä vapaana

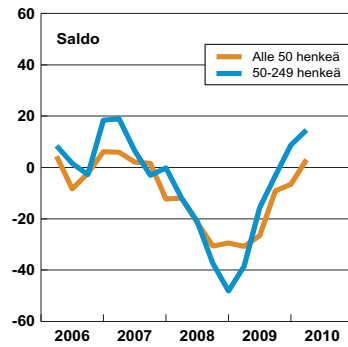
Noin puolet rakennusyrityksistä koki heikon kysynnän haittaavan toimintaa. Ammattityövoimasta oli pulaa 11 prosentilla vastaajista.

Tuotantokapasiteettia on selvästi vapaana. Huhtikuussa 37 % vastaajista arvioi kapasiteettia olevan vajaakäytössä.

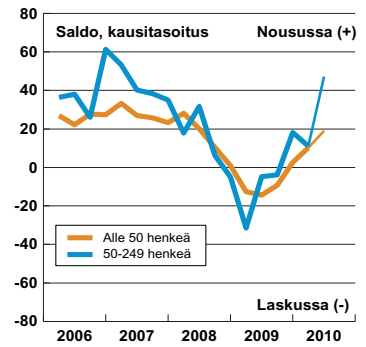
Suhdantetiedustelun päätuloksia, saldo

	2008				2009				2010			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-10	9	-19	-43	-46	-32	-9	-17	-3			
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	26	0	-49	-69	-26	-3	-25	-17	47			
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	4	26	-18	-55	-50	-11	-24	-37	0			
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	39	-19	-55	-56	-11	-26	-33	-26	42			
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	57	55	68	72	76	69	50	63	64			
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	22	41	9	9	3	8	2	6	11			
puute kapasiteetista	12	0	11	0	0	0	2	0	1			
riittämätön kysyntä	8	16	41	59	71	45	47	49	51			
muu este	16	0	9	9	15	15	3	8	4			
Suhdantetilanne tällä hetkellä	28	16	-14	-52	-40	-46	-36	-32	-25			
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	10	-31	-71	-69	-19	-23	-28	-12	23			

Suhdannenäkymät

Myynti ja myyntiodotus

- Myynti kasvoi vähän alkuvuonna – keskisuurten yritysten odotukset valoisat
- Kustannusten nousu heikensi kannattavuutta
- Henkilökunnan supistuminen päättyi tammi–maaliskuussa
- Suhdanteiden ennustetaan kohenevan hiljalleen lähikuukausina

Pienten ja keskisuurten palveluyritysten suhdannetilanne on kohentunut hieman, mutta sitä pidetään selvästi tavanomaista huonompana. Myyntimäärät ovat kuitenkin nousseet vähän, ja henkilöstö ei enää supistunut. Odotukset lähikuukausille ovat hieman aiempaa paremmat.

Suhdanteiden odotetaan paranevan asteittain

Suhdannenäkymät ovat asteittain parantuneet viime vuoden lopulla ja alkuvuonna. Uusimmassa tiedustelussa keskisuuret yritykset odottivat jo melko selkeää elpymistä suhdanteisiin. Sen sijaan pienet yritykset ovat varovaisempia, ja arvioivat suhdanteidensa paranevan vain aavistuksen.

Pk-palveluyritysten suhdannenäkymien saldoluku oli huhtikuussa +7. Tammikuussa tehdyssä tiedustelussa vastaava saldoluku oli -3. Saldoluku saadaan vähentämällä nousua odottavien yritysten prosenttiosuudesta laskua ennakoivien osuus.

Huhtikuussa 22 % vastaajista odotti suhdanteiden paranevan lähikuukausina. Vakaata suhdannekehitystä ennusti 63 prosenttia ja synkkenevää yleiskuvaa 15 prosenttia vastaajista.

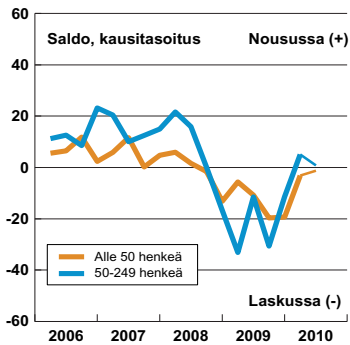
Keskisuurilla yrityksillä valoisat myyntiodotukset

Sekä pienten että keskisuurten palveluyritysten myynti kasvoi hieman kuluvan vuoden tammi–maaliskuussa. Toteutunut kehitys vastasi pääosin yritysten kolme kuukautta sitten esittämiä arvioita.

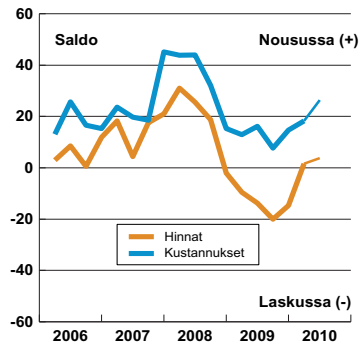
Keskisuurten yritysten myyntiodotukset ovat varsin valoisat. Ne odottavat selvää myynnin kasvua lähikuukausille. Sen sijaan pienillä yrityksillä myynnin kasvu jäisi selvästi loivemmaksi.

Pk-yritysten henkilöstö pysyi kokonaisuutena vakaana alkuvuonna. Keskisuuret yritykset lisäsivät hieman henkilöstöä, pienet puolestaan vähensivät aavistuksen. Kehityksen ennustetaan jatkuvan samankaltaisena myös lähikuukausien aikana.

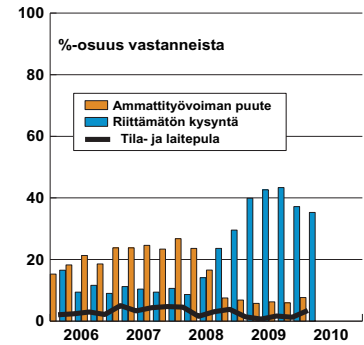
Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Hinnat ja kustannukset

Myynnin kasvun esteet

Kannattavuus heikentynyt jonkin verran

Kannattavuus oli tammi–maaliskuussa jonkin verran vuodentakaista huonompi. Myyntihinnat pysyivät vakaina, kun taas kustannukset kohosivat jonkin verran. Hintojen arvioidaan pysyvän ennallaan myös lähikuukausina. Kustannusten tasainen nousu jatkui.

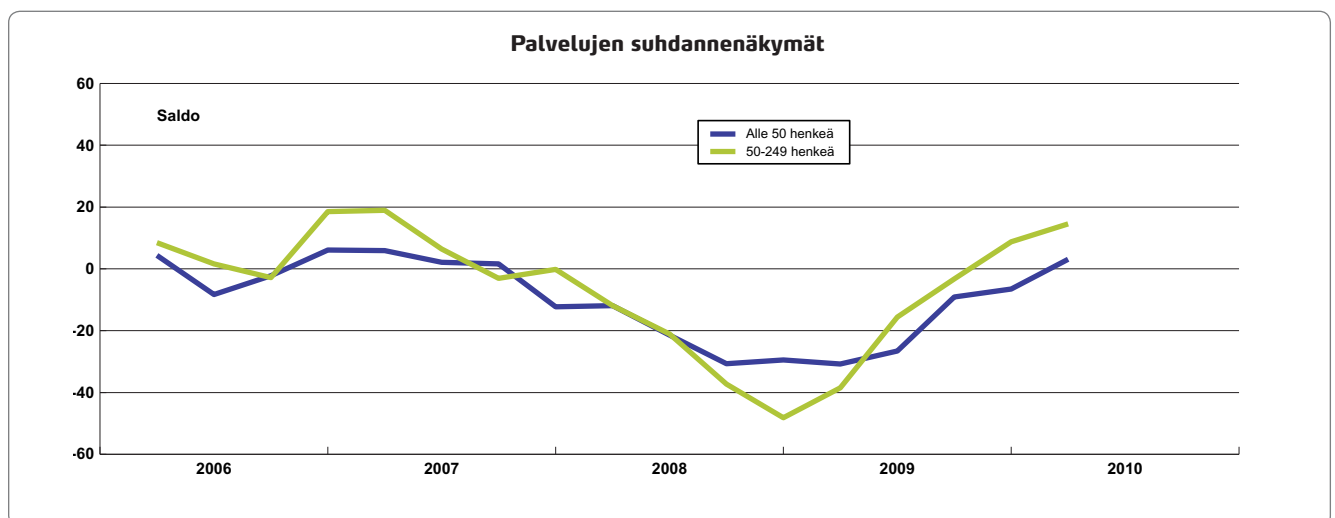
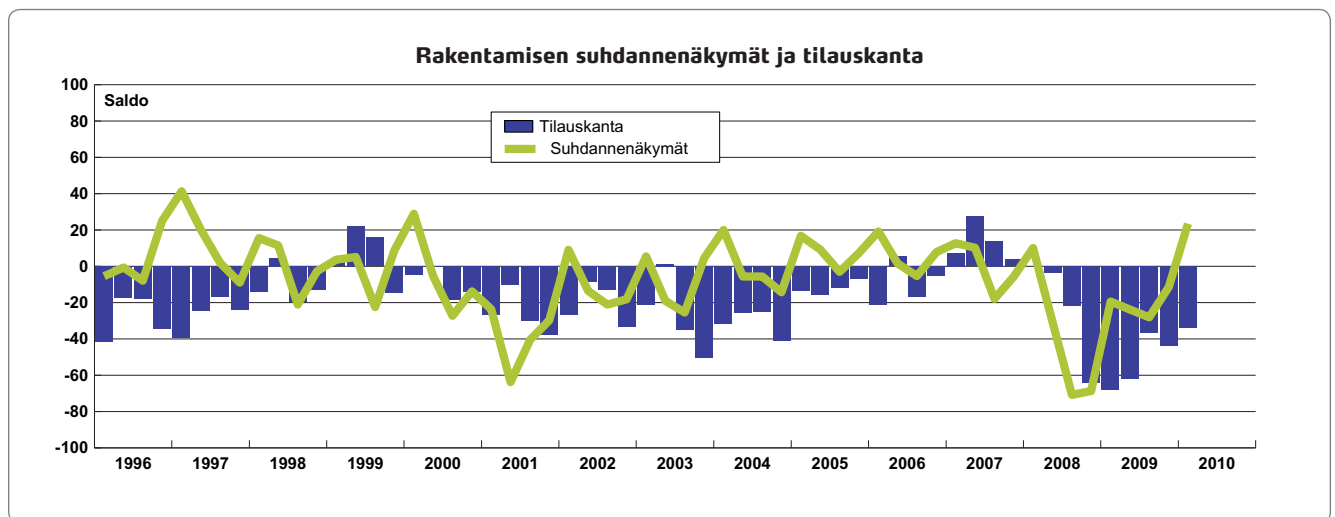
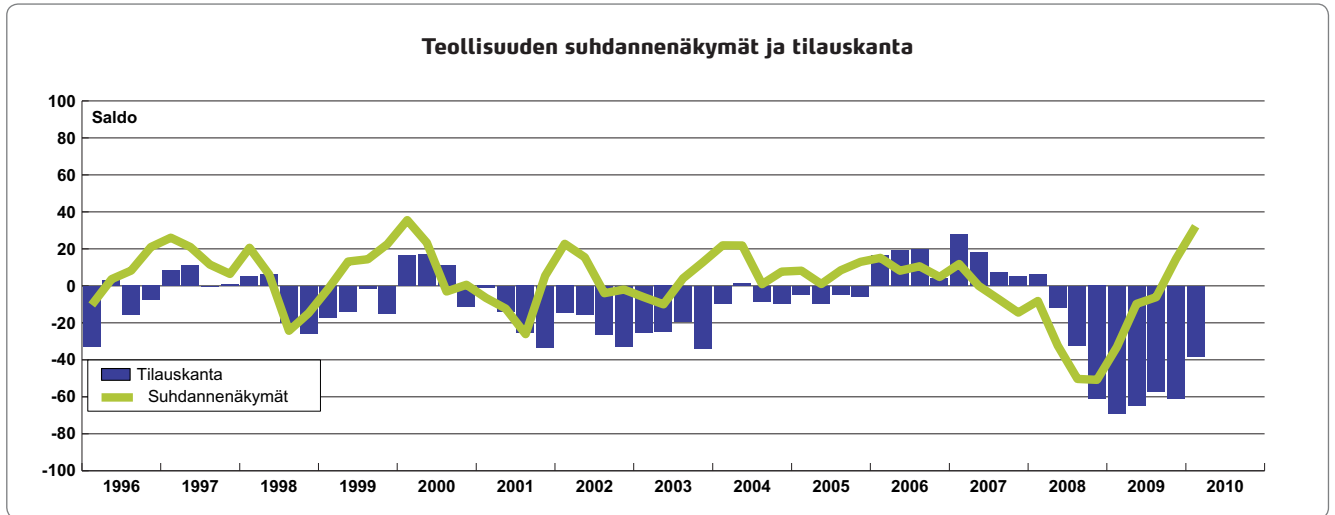
Kysyntä vielä heikkoa, ammattivoimapula varsin vähäistä

Kysyntä koetaan pk-palveluyrityksissä varsin heikoksi, ja 35 % vastaajista koki vaimean kysynnän rajoittavan toimintaa. Ammattivoimasta on pulaa kahdeksalla prosentilla yrityksistä. Muut kapeikot ovat vähäisiä.

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2008				2009				2010			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myynnin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	24	24	8	-1	-19	-11	-7	8	11			
Myynti odotus seuraavalle 3 kk:lle	24	11	7	-18	-17	-12	-9	2	30			
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	10	5	-2	-14	-11	-11	-21	-18	-2			
Henkilökunta odotus seuraavalle 3 kk:lle	13	-5	-4	-15	-17	-22	-15	-6	0			
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	41	40	41	42	49	52	53	45	49			
Esteenä ammattivoiman puute (% vastaajista)	27	24	17	8	7	6	6	6	8			
puute kapasiteetista	5	2	3	4	1	1	2	1	3			
riittämätön kysyntä	9	14	24	30	40	43	43	37	35			
muu este	3	3	2	4	3	1	2	4	3			
Suhdannetilanne tällä hetkellä	11	4	-6	-22	-35	-38	-36	-29	-30			
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-12	-22	-33	-35	-34	-23	-6	-3	7			

Pitkiä aikasarjoja

Suhdannotiedustelumenetelmä

EK:n PK-Suhdannebarometri

EK:n PK-Suhdannebarometri Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n suhdannotiedustelut antavat tietoa koko yksityisen sektorin suhdannetilanteesta ja -odotuksista. EK:n tiedusteluissa yhdistyvät TT:n ja Palvelutyönantajien aikaisemmat suhdannotiedustelut ja -julkaisut.

Teollisuuden suhdannotiedusteluja on tehty Suomessa neljännesvuosittain vuodesta 1966 alkaen sekä kuukausittain vuodesta 1993. Palvelualoilla on tehty suhdannotiedusteluja vuosittain 1980-luvulta ja puolivuositain 1990-luvun lopulta.

Tässä PK-Suhdannebarometrissa on esitetty EK:n uusimman suhdannotiedustelun tulokset koko yksityisen sektorin pienistä ja keskisuurista yrityksistä. PK-Suhdannebarometreja julkaistaan neljä kertaa vuodessa.

Pieniksi yrityksiksi lasketaan kansainvälisen määritelmän mukaan alle 50 henkeä työllistävät yritykset ja keskisuuriksi 50–249 henkeä työllistävät yritykset.

Teollisuuden, rakentamisen sekä joidenkin palvelualojen historiatiedot on kerätty TT:n aiemmassa Suhdanne-

barometrissa. Valtaosa palvelualojen aikasarjatiedoista on PT:n suhdannotiedustelusta. Tiedustelumenetelmän muutoksen vuoksi palvelualojen aiemmat tiedot eivät ole kaikilta osin täysin vertailukelpoisia uusimpien havaintojen kanssa.

EU:n komissiolla on yhteinen suhdannotiedustelujärjestelmä, johon osallistuvat tutkimuslaitokset tekevät yhdenmukaisia tiedusteluja kaikissa EU-maissa. EK:n suhdannotiedustelut ovat osa EU:n komission suhdannekyselyjä. Kaikkiaan vastaavanlaisia tiedusteluja tehdään nykyisin yli 50 maassa.

Suhdannotiedustelumenetelmä

Suhdannotiedustelumenetelmä Suhdannotiedusteluilla selvitetään yritysjohton näkemyksiä taloudellisesta tilanteesta sekä lähitulevaisuutta koskevia odotuksia. Tiedusteluilla etsitään ennen muuta suhdanteiden käännepeiteitä, mutta ne kuvaavat myös yleisemmin yritysten suhdannekehitystä ja antavat tietoa ongelmialueista.

Tiedustelujen kysymykset ovat valtaosin laadullisia, ja niissä on tyyppillisesti kolme vastausvaihtoehtoa. Kyselyllä kartoitetaan esimerkiksi sitä,

onko vastaajayrityksen tuotanto tai työvoima kasvanut (+), pysynyt ennallaan (=) vai vähentynyt (-). Osassa kysymyksiä vastaajia pyydetään esittämään vastaava arvio lähitulevaisuuden kehityksestä. Joitakin muuttujia, kuten tilaus-kantaa ja varastoja, pyydetään vertaamaan myös normaaliin.

Teollisuudessa yrityskohtaiset vastaukset on painotettu vastaajayrityksen liikevaihdolla ja palveluissa henkilökunnan määrällä. Toimialojen keskinäisessä vertailussa painoina on käytetty jalostusarvopainoja. Pien-

ten yritysten aliedustus otoksessa on korjattu niin, että niiden osuus vastaa todellista osuutta kullakin toimialalla.

Vastaukset esitetään julkaisussa useimmiten ns. saldolukuina. Saldoluku on positiivista kehitystä kuvanneiden osuus vähennettynä negatiivista kehitystä kuvanneiden osuudella. Jos esimerkiksi 30 % vastaajista (painotettuna) on vastannut tuotantonsa kasvaneen, 50 prosenttia pysyneen ennallaan ja 20 % vähentyneen, saldoluku on 30–20 eli +10.

Teema:

PK-yritysten kansainvälistymisen menestystekijät ja esteet

Suomi elää viennistä. Taantuman myötä vienti romahti, joten yritysten on täytynyt etsiä uusia markkinoita ja asiakkaita tilanteen korjaamiseksi ja työpaikkojen turvaamiseksi. Kasvuyrityksillä on merkittävä rooli suurempien yritysten heikenneen tilanteen paikkaajina. Myös pk-yritysten tulee aktivoitua kehittämään vienti- ja kansainvälistymisvalmiuksiaan, jotta ne pääsevät aktiivisesti kiinni elpyviin markkinoihin.

EK on vastikään selvittänyt jäsenyritystensä ja Ernst & Youngin kasvuyrityskilpailuun osallistuneiden yritysten kansainvälistymisen menestystekijöitä, kehittämiskohteita ja esteitä. Lisäksi tarkasteltiin yritysten kansainvälistymispalvelujen uudistamistarpeita. Selvitykseen osallistui reilut 600 yritystä.

Pk-yritykset olivat jaettavissa kolmeen ryhmään raportoimiensa menestystekijöiden perusteella: **markkinaosaajiin**, **tuotanto-osaajiin** ja **verkosto-osaajiin**. Markkinaosaajat luottavat kansainvälistymisessään erityisesti asiakassuhteiden hallintaan, markkinointiosaamiseen, kohdemarkkinoiden tuntemukseen ja viestintäosaamiseen. Tuotanto-osaajat pitävät tuotantoteknologian edistyksellisyttä, tuotevalikoiman monipuolisuutta ja tuotteisiin liittyviä muita ominaisuuksia kansainvälisen menestyksen takeina. Verkosto-osaajat muodostavat mielellään kontakteja messuilla ja asiakastapaamisissa sekä pitävät jakeluverkoston hallintaa ja yrityksen imagoa tärkeinä menestymisessä. Kasvuyritysaineistosta

nousi esiin vielä ryhmä, joka korosti erityisesti strategista suunnittelua ja johtamista sekä johtoryhmän kansainvälistä osaamista ja kokemusta. Nämä strategiaosaajat katsovat asioita kokonaisvaltaisemmin sekä markkinoiden, tuotannon että verkostojen näkökulmista.

Kasvun esteistä suurimmat liittyivät kansainväliseen markkinointiin sekä sopivien jakelukanavien ja asiakkaiden löytämiseen. Kasvuyritysten kansainvälistymistä estävät lisäksi tuotteisiin liittyvät tiukat määräykset ja standardit sekä kohdemarkkinoiden erilainen lainsäädäntö. Tätä selittänee se, että monet kasvuyrityksistä vievät tuotteitaan ja palvelujaan Venäjän lisäksi Aasian maihin, joissa esimerkiksi byrokraattisuus tullauskäytännöissä on tunnettu tosiasia.

Yritysten kansainvälinen kasvu – erityisesti pääseminen kiinni taantuman jälkeiseen markkinoiden elpymiseen ensimmäisten joukossa – edellyttää monipuolista osaamisen ja kilpailuetujen hyödyntämistä. On olennaista, että yrityksen liiketoimintaosaamista, teknologiaperustaa sekä asiakas- ja markkinanäkökulmaa sovitetaan suunnitelmallisesti yhteen verkostotalouden ehdoilla. Suomessa teknologia- ja yhä useammin liiketoimintaosaaminen ovat kohdallaan, mutta asiakasnäkökulmassa ja verkostojen punomisessa kohdemarkkinoilla on parannettavaa. On mietittävä tarkemmin, mitä ihmiset ja yritykset odottavat, mitä tarpeita ja

haluja on olemassa ja mentävä lähelle asiakasta. Yritysten pääseminen muiden maiden markkinoille on keskeistä. Tarvitaan parempaa markkinatuntemusta, aitoja kumppanuuksia ja aktiivista läsnäoloa ulkomaan markkinoilla.

Kasvun ja kansainvälistymisen edistämistoimintojen yksi merkittävä haaste Suomessa on, että erilaisen ”profiilin” omaavat yritykset tarvitsevat niille räätälöityjä yritys-, innovaatio- ja kauppapoliittisia edistämistoimia. Haastetta lisää, että vastaisuudessa kansainvälistyvien yritysten joukko ja toimialakirjo sekä toisaalta kohdemarkkinat ja kansainvälisesti tehtävän yritys yhteistyön muodot laajenevat ja monipuolistuvat entisestään. Yritysten kansainvälisen verkostoitumisen edistämisen ja siihen liittyvä osaamisen kokonaisvaltainen kehittäminen on äärimmäisen tärkeää.

Suomalainen yritysten kansainvälistymistä edistävä järjestelmä on kattava, mutta yritysten näkökulmasta sirpaleinen. Neuvonta- ja muita palveluja tulisi räätälöidä asiakaslähtöisemmiksi, jotta ne sopeutuisivat joustavasti talouden ja markkinoiden nopeasti muuttuviin tilanteisiin. Kansainvälistymisen rahoitusmahdollisuuksia tulisi myös laajentaa.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki ▪ Puhelin 09 420 20
Faksi 09 4202 2299 ▪ www.ek.fi

Raportti internetissä:

www.ek.fi

ISSN 1457-3296

Lisätietoja:

Ekonomisti Jouko Kangasniemi
Puh. 09 4202 2608
etunimi.sukunimi@ek.fi

PK-johtaja Antti Neimala
Puh. 09 4202 2604
etunimi.sukunimi@ek.fi

Ulkoasu: Ulla Nurminen, EK